

PARLAMENTUL EUROPEAN

2009 - 2014

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

2010/2272(INI)

24.3.2011

PROIECT DE RAPORT

referitor la mobilitatea și incluziunea persoanelor cu handicap și Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap (2010/2272(INI))

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

Raportor: **Ádám Kósa**

PR_INI

CUPRINS

	Pagina
PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN	3
EXPUNERE DE MOTIVE.....	10

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la mobilitatea și incluziunea persoanelor cu handicap și Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap (2010/2272(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene ¹,
- având în vedere Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor²,
- având în vedere Directiva 2000/78/CE din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă³,
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 12 mai 2000 intitulată „Către o Europă fără bariere pentru persoanele cu handicap” (COM (2000) 0284),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 25 septembrie 2001 intitulată „e-Europa 2002: Accesibilitatea site-urilor web publice și a conținutului acestora” (COM(2001)0529),
- având în vedere definițiile internaționale ale funcționării, handicapului și sănătății oferite de Organizația Mondială a Sănătății din 22 mai 2001 [rezoluția Adunării Mondiale a Sănătății (AMS) 54.21],
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 30 noiembrie 2003 intitulată „Egalitate de șanse pentru persoanele cu handicap: Un plan de acțiune european” (COM(2003)0650),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 24 ianuarie 2003 intitulată „Către un instrument cu forță juridică obligatorie al Organizației Națiunilor Unite destinat promovării și protecției drepturilor și demnității persoanelor cu handicap” (COM(2003)0016),
- având în vedere Cartea verde a Comisiei din 16 martie 2005 intitulată „Față în față cu schimbările demografice: o nouă solidaritate între generații” (COM(2005)0094),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 26 noiembrie 2007 intitulată „Situația persoanelor cu dizabilități (handicap) în Uniunea Europeană: Planul European de Acțiune 2008-2009” (COM(2007)0738),
- având în vedere propunerea de directivă a Consiliului din 2 iulie 2008 cu privire la punerea în aplicare a principiului tratamentului egal al persoanelor, indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală (COM(2008)0426),

---

¹ JO C 54, 25.2.2000.

² JO C 364, 18.12.2000.

³ JO L 303, 27.12. 2006, p. 16.

- având în vedere Comunicarea Comisiei din 15 noiembrie 2010 intitulată „Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere” (COM(2010)0636)
  - având în vedere propunerea de decizie a Consiliului (COM(2008)0530) și poziția Parlamentului European din 24 aprilie 2009 privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap¹,
  - având în vedere Protocolul opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap („Protocolul opțional”), adoptat la 13 decembrie 2006²,
  - având în vedere propunerea de decizie a Consiliului (COM(2008)0530) și poziția Parlamentului European din 24 aprilie 2009 privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Protocolului opțional la Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap³,
  - având în vedere propunerea Comisiei adresată Consiliului din 27 aprilie 2010 intitulată „Orientări pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre – partea a II-a a Orientărilor integrate Europa 2020” (COM(2010)0193) și poziția Parlamentului European din 8 septembrie 2010⁴,
  - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
  - având în vedere raportul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale și avizele Comisiei pentru mediu, sănătate publică și siguranță alimentară, al Comisiei pentru drepturile femeii și egalitatea de gen și al Comisiei pentru petiții (A7-0000/2011),
- A. întrucât, în calitate de cetățeni cu drepturi depline, persoanele cu handicap au drepturi egale și dreptul la demnitate incontestabilă, tratament egal, viață independentă și participare deplină în societate;
  - B. întrucât peste 80 de milioane de persoane sau aproximativ 16 % din totalul populației de vârstă activă din Uniunea Europeană au handicapuri, incluzând persoanele cu autism, și rata șomajului rămâne inacceptabil de ridicată, fiind de două ori mai mare decât cea din rândul persoanelor fără handicap, acest lucru poate provoca excluziune socială;
  - C. întrucât protecția pe motiv de handicap este limitată la ocuparea forței de muncă, încadrarea în muncă și formarea profesională (2000/78/CE);
  - D. întrucât politicile care vizează persoanele cu handicap țin adesea de competența statelor membre și, prin urmare, sunt bazate pe tradiția națională și pe obiceiurile sociale, precum și pe dezvoltarea economică și pe context;

¹ JO C 184E, 8.7.2010, p. 413.

² Organizația Națiunilor Unite, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, adoptată la 13.12.2006.

³ JO C 184E, 8.7.2010, p. 414.

⁴ Texte adoptate, P7_TA(2010)0309.

- E. întrucât există o relație puternică între mobilitatea (fizică) și incluziunea (socială), în special cu privire la libertatea (de mijloace și de accesibilitate a) comunicării, precum și a limbajelor mimico-gestuale și libertatea de mișcare în toate domeniile vieții care vizează participarea deplină în societate;
- F. întrucât persoanele cu handicap au dreptul la un nivel satisfăcător de servicii la nivelul comunității, care favorizează viața independentă, dreptul la asistență personală, dreptul la independență economică și socială și participarea deplină în societate;
- G. întrucât piedicile în calea accesibilității în utilizarea serviciilor și mărfurilor oferite tuturor sunt obstacole semnificative pentru persoanele cu handicap;
- H. întrucât persoanele cu handicap suferă de pe urma discriminării în educație și formare, inclusiv de lipsa de recunoaștere și de intervenție timpurie pentru copiii și elevii cu handicap, prin urmare, oportunitățile de angajare sunt extrem de limitate,

Obiective

1. subliniază faptul că cheltuielile financiare și investițiile economice în persoanele cu handicap reprezintă o investiție pe termen lung pentru bunăstarea tuturor și pentru o societate construită pe fundații durabile;
2. observă că există o solidaritate intrinsecă în societățile europene care recunoaște în totalitate necesitatea unor adaptări pentru persoanele cu handicapuri „ușoare”; subliniază, totuși, că persoanele cu handicap grav sau multiplu au nevoie de mai mult ajutor din punct de vedere al drepturilor omului și a demnității umane;
3. subliniază importanța obiectivelor Strategiei europene 2010-2020 pentru persoanele cu handicap (European Disability Strategy - EDS) și solicită în special identificarea unor acțiuni mai detaliate pentru toate nivelurile de guvernare;
4. subliniază necesitatea unei noi abordări eficiente a handicapului pornind de la crearea unui mecanism mai eficient pentru a coordona și monitoriza punerea în aplicare a EDS;
5. reamintește faptul că o societate durabilă în care oamenii trăiesc mai mult și sunt mai sănătoși ar trebui să însemne, de asemenea, că nevoile persoanelor cu handicap pot fi adaptate în prealabil mediului printr-o mai mare accesibilitate la bunuri și servicii;

Drepturile civile și drepturile omului

6. solicită respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și noțiunea de „concepție pentru toate utilizările” („design for all”);
7. atrage atenția asupra faptului că multe persoane cu handicap continuă să fie discriminate în ceea ce privește recunoașterea egală în fața legii și a justiției și invită statele membre să

remedieze aceste deficiențe, inclusiv drepturile electorale și gestionarea catastrofelor naturale și a celor produse de om;

8. subliniază faptul că persoanele cu handicap mintal sunt deosebit de expuse riscului de abuz și violență și invită statele membre să stabilească un mecanism dezvoltat de control pentru a garanta respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ale omului în instituțiile rezidențiale în ceea ce privește în special femeile cu handicap;

Importanța colectării datelor și a consultării părților interesate

9. subliniază faptul că, în prezent, lipsesc datele coerente cu privire la chestiuni și servicii legate de handicap în statele membre, inclusiv numărul și calitatea locuințelor, sau că acestea sunt limitate;
10. își exprimă dezamăgirea față de implicarea limitată a persoanelor cu handicap în colectarea de date și în consultări și consideră că 336 din răspunsurile oferite de societatea civilă în cadrul consultării organizate de Comisie care a avut loc pe site-ul central de consultare al Comisiei în 2009 arată că această campanie de informare nu a atins grupurile-țintă;
11. invită Comisia să accelereze cooperarea între statele membre, în special în ceea ce privește colectarea de date comparabile; subliniază că măsurarea handicapului nu ar trebui să se bazeze doar pe aspecte medicale, ci ar trebui să includă, de asemenea, aspecte sociale și de mediu;

Schimbările demografice și un mediu fără obstacole

12. subliniază faptul că schimbările demografice pot contribui, de asemenea, la situația persoanelor cu handicap, întrucât serviciile și soluțiile pentru persoanele în vârstă sunt în mare măsură indispensabile persoanelor cu handicap;
13. observă că acest lucru nu ar trebui să conducă la o concurență între cele două grupuri ale societății, ci că ar putea fi perceput drept contribuție la inovații în materie de creștere bazată pe ocuparea forței de muncă și la dezvoltarea socială din statele membre;
14. invită Comisia și statele membre să analizeze și să evalueze aplicarea articolului 16 din Directiva 1083/2006/CE, precum și eforturile depuse pentru creșterea accesibilității din perspectiva contribuției aduse prin utilizarea fondurilor structurale europene, în special a Fondului social european;

Libera circulație și servicii fără obstacole

15. recunoaște faptul că libera circulație este un drept fundamental în cadrul Uniunii Europene; subliniază că aceasta influențează pozitiv calitatea vieții și participarea persoanelor cu handicap în societate;

16. observă că un certificat de parcare reciproc recunoscut pentru persoanele cu handicap și o cartă unificată a UE pentru drepturile călătorilor sunt relevante pentru integrarea persoanelor cu handicap în societate;
17. subliniază faptul că economiile inovatoare și bazate pe cunoaștere nu se pot dezvolta fără conținuturi și forme accesibile pentru persoanele cu handicap, de exemplu, pagini web accesibile pentru nevăzători și conținuturi și servicii disponibile pentru cei care utilizează limbajele mimico-gestuale;
18. invită Comisia și statele membre să optimizeze accesibilitatea serviciilor prin brevete gratuite, mandate de standardizare și software la prețuri scăzute, inclusiv inițiative emblematică ale strategiei UE 2020, în scopul de a atinge obiectivele acesteia;

Egalitate de șanse

19. reafirmă faptul că persoanele cu diferite handicapuri ar trebui să dispună implicit de mijloace ajustate care să le permită să achiziționeze bunuri și servicii;
20. reiterează faptul că produsele, bunurile și serviciile, inclusiv versiunile modificate ale acestora, nu ar trebui să fie discriminatorii și, prin urmare, nu pot avea prețuri alternative în special pentru persoanele cu handicap; în plus, legislația europeană privind achizițiile publice ar trebui revizuită;
21. confirmă faptul că IMM-urile ar putea contribui la situația persoanelor cu handicap, mai ales atunci când au șanse mai bune la contractele de achiziții publice; prin urmare, ar trebui să li se ofere IMM-urilor informații relevante și mai numeroase referitoare la persoanele cu handicap;
22. subliniază faptul că atelierele protejate, precum și locurile de muncă integrate ar putea fi soluții la fel de valoroase de a angaja persoane cu diferite handicapuri, în conformitate cu cereri rezonabile de cazare;
23. solicită eliminarea lacunelor existente în legislația actuală a UE cu privire la discriminare în ceea ce privește protecția pe motive de handicap, care se limitează în prezent la ocuparea forței de muncă, încadrarea în muncă și formarea profesională (2000/78/CE);

Investițiile în persoanele cu handicap

24. afirmă că sistemele actuale de educație și formare profesională nu previn în general rata mare a abandonului în rândul persoanelor cu handicap; subliniază faptul că acest lucru duce la intensificarea dezavantajelor sociale și a celor legate de ocuparea forței de muncă în rândul persoanelor cu handicap, în special în timpul crizei economice actuale;
25. confirmă că educația favorabilă incluziunii ar trebui să beneficieze de o atenție maximă, prin urmare, aceasta ar trebui să fie evidențiată în cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”), precum și în

inițiativa emblematică „O agendă pentru noi competențe și locuri de muncă” a strategiei UE 2020. În plus, nevoia de orientări noi și adecvate și folosirea corectă a TI în școli și la domiciliu cu privire la asistența personală adaptată;

26. subliniază faptul că responsabilitatea socială a întreprinderilor ar putea fi, de asemenea, un impuls important pentru situația persoanelor cu handicap; invită actorii și părțile interesate să susțină și să aplice bunele practici în acest domeniu;
27. reafirmă faptul că formarea profesională a funcționarilor publici ai instituțiilor europene, precum și ai statelor membre, cu privire la primirea și informarea persoanelor cu handicap ar trebui să fie promovată cu mai mult efort, iar accesul la documente și proceduri juridice de drept public reprezintă aspecte esențiale;
28. invită Comisia și statele membre să își intensifice informațiile generale adresate părinților cu copii cu handicap în scopul de a include recunoașterea și asistența timpurie, precum și posibile soluții deschise pentru nevoile lor;

Combaterea sărăciei

29. afirmă că, în comparație cu persoanele normale, persoanele cu handicap manifestă o tendință mai accentuată spre sărăcie; aproximativ 80 de milioane de persoane cu handicap sunt sărace, inclusiv un milion de persoane fără auz;
30. confirmă faptul că, amintind de avântul Anului european de luptă împotriva sărăciei și a excluziunii sociale, sărăcia nu poate fi redusă fără integrarea persoanelor cu handicap pe piața forței de muncă și fără ajustarea politicilor în materie de venit în ceea ce privește sistemele de pensii de invaliditate și handicap, ținând cont de faptul că, de asemenea, acestea din urmă vor fi considerate stigmatate;

Parlamentul continuă să solicite introducerea unei abordări sociale durabile și bazate pe drepturile omului

31. invită statele membre și Comisia să ratifice și să pună în aplicare rapid Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH), precum și protocoalele sale opționale;
32. invită statele membre să își (re)analizeze acțiunile și programele sau strategiile naționale în materie de handicap din perioada și cadrul EDS în conformitate cu strategia UE 2020;
33. invită Comisia să includă referiri mai ferme legate de handicap în cartea verde planificată privind reforma achizițiilor publice;
34. invită statele membre să sprijine cât mai mult posibil măsuri adecvate și instrumente adaptate, în afară de aspectul medical, pentru a ridica nivelul de independență a vieții, în vederea asigurării unor șanse egale și a vieții active;
35. invită Comisia Europeană să elaboreze acțiuni concrete, adecvate și mai detaliate, precum

și un mecanism de monitorizare pentru toate nivelurile de guvernare în ceea ce privește punerea în aplicare a EDS;

36. invită Comisia să prezinte Actul de european privind accesibilitatea, așa cum a promis în EDS;

37. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.

EXPUNERE DE MOTIVE

REZUMAT

Conform deciziilor PE și în scopul construirii unei societăți durabile și pe baza unei abordări fundamentată pe drepturile omului, raportorul anticipează realizarea pașilor menționați în continuare. Într-o primă etapă, statele membre ar trebui nu numai să semneze și să ratifice Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap și procesele-verbale conexe acesteia, ci și să armonizeze politicile și strategiile naționale referitoare la persoanele cu handicap cu strategia Comisiei Europene, denumită European Disability Strategy (EDS) și cu strategia Europa 2020 și ar trebui să verifice documentele întocmite în acest sens și aplicate la nivel național. În cadrul acestora, este salută încercarea de creare de servicii personalizate, deoarece un sistem prea formal și rigid față de nevoile personale nu este potrivit pentru atingerea obiectivelor strategiei Europa 2020. Din acest considerent, Planul de acțiune al Comisiei Europene cu referire la EDS și cu finalizare în anul 2015 reprezintă un pas direcția bună, însă presupune noi măsuri cu termene concrete și elemente de program în scopul aplicării eficiente.

Raportorul a identificat, pe lângă verificarea referitoare la fondurile structurale, și două obiective legislative deosebit de importante pentru instituțiile europene: prezentarea cât mai timpurie și cât mai detaliată a conceptului și proiectului legislativ al „European Accessibility Act” inclus în EDS, și includerea persoanelor cu handicap ca grup special dezavantajat în legislația privind achizițiile publice.

PRINCIPII

De-a lungul existenței sale, Parlamentul European și-a îndreptat deseori atenția spre situația persoanelor cu handicap, a emis diferite decizii destinate susținerii integrării, recunoașterii drepturilor și protejării persoanelor cu handicap, solicitând atât statelor membre, cât și Comisiei Europene elaborarea în acest sens a unor norme și prevederi legislative aplicabile la nivelul Uniunii Europene. În această activitate au participat deputați activi și în prezent, care prin activitatea lor au contribuit semnificativ la evoluția și la situația actuală.

Pe lângă faptul că raportorul este dedicat situației persoanelor cu handicap, el însuși se află într-o asemenea situație și a resimțit și încă resimte acele dezavantaje și lipsuri care au un impact major asupra calității vieții persoanelor cu handicap.

Această dedicație înseamnă și o nouă abordare, care se concentrează nu numai pe includerea rezultatelor obținute până în prezent, ci și pe încorporarea de noi aspecte și de noi tendințe în scopul creării unei Europe durabile, competitive și inovative.

Punctul de pornire al raportului constă în asigurarea aplicării *de facto* a noii generații de drepturi pentru persoanelor cu handicap. Faptul că persoanele cu handicap beneficiază de drepturi nu poate fi contestat. Însă ceea ce poate fi contestat este dacă aceste drepturi pot fi întotdeauna exercitate cu adevărat - parțial din cauza obstacolelor fizice sau a obstacolelor sociale, !!!!inclusiv servicii și produse ce nu sunt accesibile acestor persoane în mod adecvat.

Din acest considerent, sunt accentuate anumite concepte precum necesitatea prestării serviciilor la nivel de comunitate, dreptul la asistență personală, independența economică și socială, cunoașterea limbajului semnelor și acceptarea principiului „Design for all” (concepție pentru toate utilizările) în scopul creării condițiilor necesare unei vieți independente. Trebuie subliniate în special drepturile copiilor cu handicap și ale părinților acestora (care în majoritatea cazurilor nu suferă de handicap), fiind astfel susținută și dezvoltarea timpurie, ca o primă investiție în viitor.

În concordanță cu strategia Europa 2020, unul dintre principalele obiective, dacă nu chiar obiectivul principal, este creșterea numărului locurilor de muncă destinate celor aproape 80 de milioane de persoane cu handicap din UE, și eliminarea obstacolelor care duc la discriminarea acestora. În prezent numai o parte a persoanelor cu handicap care trăiesc în UE au un loc de muncă sau beneficiază de posibilitatea de a lucra și există o posibilitate semnificativă ca aceste persoane să fie expuse excluziunii sociale. Numărul locurilor de muncă destinate persoanelor cu handicap sau persoanelor cu capacitate de muncă schimbată este foarte redus la nivel european, astfel: în cazul acestei categorii de persoane, numai 30-40 % au un loc de muncă, în cazul statelor membre cu situație economică mai precară situația fiind mai nefavorabilă, pentru atingerea nivelului de 75 % menționat în cadrul strategiei Europa 2020, fiind necesar ca procentajele menționate să crească anual cu 1 % în medie. În acest timp, vor dispărea până în 2020 aproximativ 12 milioane de locuri de muncă destinate persoanelor cu calificare profesională redusă.

Având în vedere titlul raportului, raportorul consideră că este importantă și prezentarea faptului că mobilitatea persoanelor cu handicap, inclusiv accesul acestora la mijloacele de comunicare, ca modalitate de mobilizare a ideilor și a autoexprimării, nu sunt lucruri separate sau doar factori care se susțin reciproc, ci elemente fundamentale pentru abordarea drepturilor omului destinate creșterii egalității de șanse în cazul persoanelor cu handicap. În ceea ce privește a doua parte a titlului, Parlamentul European este obligat să reacționeze hotărât la scopurile și la măsurile anexate la acestea menționate în noua Strategie europeană pe zece ani pentru persoanele cu handicap (EDS), și care înlocuiește vechea strategie europeană pe șapte ani pentru persoanele cu handicap.

EXPUNERE DETALIATĂ DE MOTIVE:

Obiective

În cazul unei societăți durabile, competitive și inovatoare, situația persoanelor cu handicap trebuie abordată din perspectiva investițiilor sociale pe termen lung, nu din perspectiva cheltuielilor pe termen scurt. O societate este durabilă dacă majoritatea membrilor săi lucrează, asigurându-se astfel și stabilitatea sistemului de pensii. O societate este mai competitivă atunci când obstacolele pot fi transformate și astfel depășite, iar evoluția individuală nu este determinată de situația la naștere, fiind în acest fel asigurată și mobilitatea socială. Și o societate este inovativă atunci când există soluții pentru integrarea socială a persoanelor cu handicap, astfel încât acestea să aibă o viață independentă, când există soluții ce răspund la nevoi individuale și sunt eficiente financiar, și nu sunt bazate în primul rând pe integrarea socială.

Trebuie făcută o deosebire între ajutoarele acordate, în funcție de nevoile persoanelor cu handicap, strict pe baza stimulentele, prin luarea în considerare a serviciilor active și pasive

de îngrijire. Obiectivul este, mai întâi, ca persoanele cu handicap de diferite tipuri și grade să beneficieze de ajutor personalizat, prin utilizarea rezultatelor și experiențelor științifice recente, inclusiv noul sistem de clasificare al OMS, prin care sunt evaluați și factorii din mediul înconjurător atunci când se determină gradul de funcționalitate al unei anumite persoane cu handicap!!!, iar pe de altă parte, obiectivul constă în crearea unui mediu fără bariere, în care ajutorul personalizat să fie cât mai puțin solicitat, inclusiv îmbunătățirea accesului la servicii și produse.

În ceea ce privește aplicarea EDS, trebuie definite termene detaliate și mai exacte – în special în cazul monitorizărilor, precum și mecanismul adecvat. Un rol important poate reveni și diferitelor organisme de consultare încă neimplicate, ceea ce va facilita strânsa coordonare profesională atât în cazul planificării, cât și al punerii în aplicare.

Drepturile civile și drepturile omului

Parlamentul European nu numai că este dedicat respectării Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, dar trebuie și să accentueze faptul că noțiunea „Design for all” atât ca principiu, cât și ca metodă de planificare, trebuie susținută în scopul asigurării unei mai bune accesibilități.

Importanța colectării datelor și a consultării părților interesate

Conform raportului organizației profesionale (ANED-Network) contactată de Comisia Europeană, definițiile și datele referitoare la persoanele cu handicap nu numai că sunt incomplete, dar în majoritatea cazurilor compararea adecvată a acestora este imposibilă. Lipsa acută de informații poate fi observată și în cazul unuia dintre cele mai critice domenii: datele fiabile referitoare la numărul și situația persoanelor cu handicap instituționalizate sunt puține. Este importantă susținerea cercetărilor pentru acoperirea clivajelor de natură socială.

Schimbările demografice și un mediu fără obstacole

În ceea ce privește schimbările demografice sunt menționate puține informații referitoare la faptul că persoanele dintr-o societate tot mai îmbătrânită se vor confrunta cu provocări nemaîntâlnite, numărul persoanelor dependente se va dubla, ceea ce va avea consecințe imprevizibile. Acest fenomen este susținut și de prognoza EUROSTAT, conform căreia până în anul 2050 numărul persoanelor dependente se va dubla, acest fapt urmând a fi resimțit îndeosebi de Germania și Italia, dar și de noile state membre din Europa Centrală și de Est. Vârsta înaintată de pensionare, chiar și dublată de un stil de viață sănătos, va impune schimbări !!!! în cazul mediului și al accesibilității serviciilor. Va crește și importanța modului independent de viață, deoarece este posibil ca lipsa forței de muncă să fie resimțită și în cazul serviciilor sociale și de sănătate, ceea ce va cauza creșterea tarifelor aplicate în aceste domenii.

Libera circulație și servicii fără obstacole

Dreptul la libera circulație este un drept fundamental al Uniunii Europene. Pentru asigurarea circulației libere cu mijloace individuale și de transport în comun (inclusiv armonizarea certificatelor de parcare emise de statele membre cu obiectivele EDS) este necesară realizarea unei carte legislative unice, demers susținut de raportor de mult timp, în scopul asigurării

condițiilor de transport adecvate pentru pasagerii care circulă cu oricare dintre mijloacele de transport existente.

De asemenea, este necesară realizarea de situri accesibile pentru persoanele nevăzătoare și oferirea de servicii gratuite online bazate pe limbajul mimico-gestual, !!!!!. În continuare, sunt necesare și standarde corespunzătoare, aplicații gratuite și soluții care să faciliteze utilizarea computerelor, toate acestea completând inițiativele eEurope inițiale.

Egalitatea de șanse

Egalitatea de șanse nu înseamnă șanse uniforme și identice, deoarece acestea nu facilitează atingerea obiectivului social al integrării. Egalitatea de șanse există dacă rezultatele sunt atinse prin depunerea unor eforturi asemănătoare, în condiții definite și corespunzătoare, când sunt folosite aceleași mijloace, situație ce poate fi atinsă prin modificarea factorilor irelevanți din punctul de vedere al muncii concrete și al rezultatului final.

Egalitatea de șanse este inimaginabilă fără accesarea la același preț a serviciilor și a produselor, care de altfel sunt disponibile tuturor și în cazul cărora tehnologia de fabricare permite diversificarea în condiții eficiente, cu alte cuvinte persoanele cu handicap nu sunt nevoite să plătească mai mult, doar din cauza faptului că nevoile lor sunt diferite.

Rolul IMM-urilor este deosebit de important în integrarea socială a persoanelor cu handicap, nu numai în cazul furnizării informațiilor privind angajarea de persoane cu handicap, ci și ca participanți la achizițiile publice, comercializând bunuri și servicii realizate de persoane cu handicap, îmbunătățindu-și competitivitatea .

Investițiile în persoanele cu handicap

În prezent sistemele educaționale și de instruire nu sunt pregătite corespunzător pentru luarea în considerare a nevoilor tinerilor cu handicap, motiv pentru care numărul elevilor și studenților cu handicap este extrem de scăzut. De exemplu, în unul dintre statele membre cele mai dezvoltate, în Danemarca!!!!, 44% dintre tinerii cu handicap urmau cursuri liceale, față de 75% dintre tinerii fără handicap.. Numai 5 % dintre persoanele cu handicap au studii superioare, ceea ce este doar o fracțiune din numărul total.

Combaterea sărăciei

Riscul sărăciei este mare în special în cazul celor 80 de milioane de persoane cu handicap, inclusiv în cazul celor 1 milion de persoane cu capacitate auditivă redusă, aflate în situația de a suferi pe urma excluziunii sociale (conform datelor OECD aproape fiecare a 4-a persoană cu handicap este expusă sărăciei). Riscul sărăciei este în același timp un stigmat, fiind necesară garantarea ajutoarelor destinate persoanelor cu handicap și a drepturilor ce li se cuvin.